מתני' בזבינא מיצעא ודשמואל יבזבינא

חריפא תניא כותיה דשמואל 🌣 הלוקח כלים

מן התגר לשגרן לבית חמיו ואמר לו אם

מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהם

ואם לאו אני נותן לך לפי מובת הנאה

שבהן נאנסו •בהליכה חייב בחזרה פטור

מפני שהוא כנושא שכר יההוא ספסירא

דשקל חמרא לזבוני ולא איזבן בהדי דהדר

איתנים חמרא חייביה רב נחמן לשלומי

איתיביה רבא לרב נחמן נאנסו בהליכה

חייב בחזרה פטור אמר ליה החזרה

דספסירא הולכה היא דאילו משכח לזבוני

אפילו אבבא דביתיה מי לא מזבין ליה:

מתני' יקונם שאני נהנה לערלים מותר

בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים

שאני נהנה למולים יאסור בערלי ישראל

ומותר במולי עובדי כוכבים שאין הערלה

קרויה אלא לשם עובדי כוכבים שנא' יכי כל

הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ואומר

עין משפמ נר מצוה

ע"ז כ", ג) [בע"י הגי ע"ז כו, ג) [בע"י הגי ר"מ], ד) [בע"י עוד הגירסא רבי אומר גדולה מילה שהיא שקולה כנגד כל המצות שנאמר הנה דם וגו׳ וכ״ה גי׳ הר״ן ותוס׳], ו) רש"א מ"ו, ו) לפי הגהת רש״א נ״ל לא הוי, ה) נשייך

תורה אור השלם ו. על מצרים ועל יהוּדָה וְעַל אֱדוֹם וְעַל יְהוּדָה וְעַל אֱדוֹם וְעַל בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב וְעַל בל קצוצי פאה הישבים בָּל קְצוּצֵי נֵאָח וַיִּישְׁבִים בַּמִּדְבָּר כִּי כָל הַגּוּיִם עֲרַלִּים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל ערלי לר: ירמיהו מ רה ַרָּהְיָּהְ בָּרֵי נִּכּם הַדּוֹב. 2. גַּם אֶת הָאֲרִי גַּם הַדּוֹב עְבָּדֶּךְ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרֵל הַּזֶּה בְּאַחַר מַהֶם כִּי חַרֵף מַעַרַכֹּת אליייי

תְּבַשְּׂרוּ בְּחוּצֹת אַשְׁקְלוֹן פֶּן תִּשְׂמַחְנָה בְּנוֹת פֶּן הִנְּשְׁהַוּיְנֶּוּז בְּּנְחֹנ פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעֲלוֹיְנָה בְּנוֹת הָעֲרֵלִים: שמואל ב א ר

4. וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתַשַּׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יִיָּ ָּאֶל אַבְרָם וַיּאמֶר אַלְיוּ אָנִי אַל שַׁדִּי הִתְהַלַּךְּ אָנִי אַל שַׁדִּי הִתְהַלַּךְּ לפני והיה תמים:

בו אשוני זי אם לא 5. בה אָמֵר יְיִי אִם לא בְּרִיתִי יוֹמֶם וְלְיְלֶה חֻקּוֹת שָׁמְתִּי: שָׁמִים וְאָרֶץ לא שְׁמְתִּי:

וַיְהִי בַדֶּרֶךְ בַּמְּלוֹן נְגְשַׁהוּ יִיְ וַיְבַקֵּשׁ מִיתוֹ: שמות ד כד ויפגשהו יְבִּי הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי 7. וַיְהִי בִּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בהיותם כאבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו וָיָבֹאוּ עַל הָעִיר בֶּטַח וַיַּבֹאוּ עַל דְעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זְכָר: .. בראשית לד כה

ַבְּיֶּבֶּרְ הַמִּבַּקְשִׁים אֶת נַפְּשֶׁף: הַמִּבַקְשִׁים

הגהות הב"ח

(A) משנה הקבת החמורה: (E) שם עליה אפי׳ מלח שעה: (ג) שם אמר ר' יוסי ח"ו: (ד) רש"י ד"ה בחזרה וכו׳ ולפטור:

גליון הש"ם

גמ' בחליבה חייב. עי' נהר"ן פ"ק למס' ע"ז לף שלג ע"ב:

מוסף רש"י

לשגרן לבית חמיו. סכלונות לארוסתו (ב"מ שבהן. שיחזיקו לי טובה שפקדתים בסבלונות (שם). דהואיל וקלן דמיהן ומשכן לשם לקיחה, הרי הם לקוחין בידו עד שידע שחינה לקוחה (שם). בחזרה פטור. מאונסין, מפני שהוא כנושא אפיה לפיכך שוה בשוה לא דזימנין הוי הנאת מוכר וזימנין הוי הנאת לוקח: ודשמואל. דאמר חייב: בובינא חריפא. דודאי הוי הנאת לוקח לפיכך כי נאנס בידו חייב אפי׳ שוה בשוה דהנאת לוחח היא:

נאנסו בהליכה חייב. וי (מפני שהוא כנושא שכר) בההיא הנאה דאית ליה שמניחו להוליכו לבית חמיו גמר ומקני נפשיה: בחורה פטור. דלית ליה הנאה שלא נתקבלו: ספסירא. מי שלוקח בהמה ע"מ למוכרה לאלתר: בחורה פעור. וה"נ כי אתנים בחזרה אתנים (ד) לפטור: מי לא מובין ליה. ובחזירה נמי כנושא שכר יי הוי: בותבר' ואסור במולי עובדי כוכבים. דבכלל ערלים הן: ערלי ישראל. בכלל מולים הן כגון שמתו אחיו מחמת המילה: שהיא דוחה שבת חמורה. דכתיב וכיום השמיני ימול (ויקרא ט) ואפילו בשבת: שכל וכיותיו של משה לה עמדו לו. בשעה שנתרשל מן המילה שנאמר ויהי בדרך במלון ויפגשהו ה׳ ויבקש המיתו (שמות ד): שדוחה חת הנגעים. דכתיב וביום השמיני ימול ואע"פ שיש שם בהרת יקוץ: דכחיב התהלך לפני והיה תמים. וכתיב בתריה ואתנה בריתי ביני ובינך: גב"

יוהיה הפלשתי הערל הזה ואומר יפן מפני תשמחנה בנות פלשתים פן תעלוונה בנות הערלים רבי אלעזר בן עוריה אומר "מאוסה היא הערלה שנתגנו בה רשעים שנא' כי כל הגוים ערלים רבי ישמעאל אומר מגדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות רבי יוםי אומר גדולה מילה ישדוחה את השבת 🕪 חמורה רבי יהושע בן קרחה אומר יגדולה מילה שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה 🕫 מלא שעה רבי נחמיה אומר גדולה מילה לשדוחה את הנגעים יורבי אומר מגדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל שנאמר יהתהלך לפני והיָה תמים דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקב"ה את עולמו שנאמר יכה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתיים: גבלי תניא ר' יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שכל זכיות שעשה משה רבינו לא עמדו לו כשנתרשל מן המילה שנאמר יויפגשהו ה' ויבקש המיתו אמר רבי © ח"ו שמשה רבינו נתרשל מן המילה אלא כך אמר אמול ואצא סכנה היא שנאמר יויהי ביום השלישי בהיותם כואבים וגו' אמול ואשהא שלשה ימים הקב"ה אמר לי °לך שוב ס מצרים אלא מפני מה נענש משה

לגלויי דיני קא בעי ולאשמועינן דובינא דרמי על אפיה הנאת מוכר ולא לוקח וזבינא חריפא הנאת לוקח ולא מוכר וזבינא מליעא הנאת שניהם והני מילי כשנמכר שוה בשוה אבל כי נמכר ביותר אפילו זבינא חריפא הנאת מוכר ולא לוקח וכי נמכר בפחות אפילו זבינא דרמי על אפיה הנאת לוקח ולא מוכר. הדין הוא כללא דשמעתא: ואם לאו אני נוסן לך לפי טובס הנאה שבהן. כלומר לפי מה שנהניתי במה שיחזיקו לי טובה כשהן רואים שאני מחזר לשגר להם כלים: נאנס בהליכה חייב. לפי שכל הנאה שלו והיינו סייעתיה דשמואל: ונחודה פטור מפני שהוא כנושא שכר. ונושא שכר פטור על האונסין. ומיהו בגנבה ואבדה חייב כנושא שכר דהא אסיקנא בפרק האומנין [ב"מ פא.] שכל שואל לאחר שכלו ימי שאילתו נעשה שומר שכר דהואיל ונהנה מהנה ומוכח לה התם מהך ברייתא דכיון לבהליכה הוה שואל בחזרה מיהא נהי דלא הוי שואל שומר שכר הוי: ההוא ספסירא דשקל חמרא לובוני בשוקא. דרכן של אותן סרסורין היה ליקח בהמה בדמים קצובים והיו מתנים עם הבעלים שאם לא ימצאו לוקחין שיחזירוה להם והכי מוכח בהדיא בפרק האומנין (שם) בהאי עובדא גופיה דמייתי לה התם בלישנא אחרינא: חורה דספסירא כהליכה היא. כלומר כהליכה דמשגר לבית חמיו דמי דהכא נמי בחזרה אי משכח לזבוני מזבין לה: בזתבי' שאני נהנה לערלים וכו' שאין הערלה קרויה אלא לשם העובדי כוכבים. דכולהו אפילו מולים מיקרו ערלים כדכתיב כי כל הגוים ערלים אע"ג דאית בהו מולים: ואומר והיה הפלשחי הערל. כלומר דאי מקרא קמא איכא לדחויי דכי קאמר כל הגוים ערלים ערלי לב קאמר והיינו דקאמר סיפיה דקרא דכל בית ישראל ערלי לב כמותם מש"ה אמר ואומר והיה הפלשתי הערל הזה דקא קרי ליה דוד ערל אע"ג דלא ידע אי נולד כשהוא מהול וכ"ת נולד כשהוא מהול לא שכיחא ואומר פן תעלוזנה בנות הערלים ואי אפשר לעם גדול שלא יהיו בהם כמה אנשים שנולדו כשהם מולים ואפילו הכי אמר בנות הערלים: ששלש עשרה בריחות נכרחו עליה. שלש עשרה בריחות נכתבו בפרשת מילה [בראשית יז]: גדולה מילה שהיא דוחה שבת החמורה. דכתיב וביום השמיני ימול [ויקרא יב] ביום ואפילו בשבת [שבת קלב.] : מלא שעה. אלא מיד שנתרשל בקש המלאך להורגו: שהיא דוחה את הנגעים. דכתיב ימול בשר ערלתו [ויקרא יב] ואפילו יש שם בהרת יקוץ: לא נקרא שלם עד שמל. דכשלוהו על המילה א"ל הקב"ה התהלך לפני והיה תמים: שהיא שקולה כנגד כל המלוח שבחורה. שנאמר נשמות כדן הנה דם הברית. ואע"ג דהאי דם לאו דם מילה הוא אלא קרבן מ"מ כיון דבחורה כולה כחיב בריח ובמילה נמי כחיב בריח מצוחה שקולה כנגד כל המצוח: גב" אמול ואצא סכנה היא. אם ילך בדרך תוך ג' ימים דכל ג' ימים כאיב ליה: דכחיב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים. ולאו למימרא דביום השלישי כאיב ליה טפי מיומא קמא אלא לכך המחינו שמעון ולוי עד יום השלישי כדי שיהו חלושין ביותר שנכאבו ג' ימים והכי מוכח בפ' ר"א דמילה (שבת קלד:): שנתעסק

שבר. בחזירה ולא כשואל, ומהו נשיאות שכרו הואיל ונהנה שנתפאר בהן (שם). או: בהליכה דחייב קאי מפני שהוא כנושא שכר דאית ליה |הנאהן וגמר ומקני נפשיה, וכן נמי לעיל^{*} מפך כו נאנס בידו פטור (ראמיה בשמח). ספסירא. ספסיר, קונה ומוכר מיד חמיד (ב"מ נא.), קוגם שאני גהגה לערלים. מה שאלי נהנה מן הערלי ישראל. לענין נדר מולין נינהו, דהלך אחר לשון כני אדם, וישראלים לא קרו להו ערלים ועובדי כוכבים לא קרי להו מולין (יבמות נוא). התהלך לפני והיה תמים. המהלך לפני במלוח מילה ובדבר הזה חהיה חמים, שכל זמן שהמילה כך אחה בעל מום לפני (בראשית יז א).

דמיה סמך ליה אסוגיין דבפרק הספינה כי היכי דהתם נמי לא מ**חני' בובינא מילטא.** דלא הוי זבינא חריפא ולא זבינא דרמיא על אי ב"מ פא., בי יבמים על. חש לחוקמה דוקא בזבינא חריפא כדמוקי לה בסמוך משום דההיא סוגיא דהתם אסוגיא דהכא נמי סמכא: חיואי הנאת לוקה היא אפינו שוה בשוה נמי. דהא אמרת דבמקח ליכא הנאת מוכר:

מחני' בובינה דרמי על הפיה. הלכך שוה בשוה הנאת מוכר היא שאינו מוצא לוקחין ולאו הנאת לוחח דכיון דלא קפיץ עליה זבינא מלוי הוא תמיד ללוקח ואינו נהנה במקחו. ודשמואל בזבינה חריפה ומש"ה הנאת לוקח היא שהכל קופצין עליו ואין למוכר שום הנאה במכירתו דהא כל אימת דבעי מזבין ליה: ה"כ הימה רישה לוקח ביתר. וכיון דובינא דרמי על אפיה הוא למה ליה ליקח ביתר אפילו לוקח שוה בשוה לא מיתהני ביה איהו כלל אלא מוכר כיון דובינא דרמי על אפיה הוא. ועוד אימא סיפא היכא דאסר הנאתו על ישראל דקתני מוכר ביתר ואי זבינא דרמי על אפיה הוא אפילו שוה בשוה דליכא הנאה ללוחח כלל אלא למוכר: סיפה בובינה הריפה. כלומר רישה אשמועינן דינא דזבינא דרמי על אפיה וסיפא אשמועינן דינא דובינא חריפא. ומיהו אכתי לא מפרקא קושיין אמאי רישה לוקח ביתר אלה לפרוקי קושיה דסיפה התינן: חי הכי לוקח בפחום אפי׳ שוה בשוה נמי. דהאמר שמואל דבזבינא חריפא לוקח מתהני ולא מוכר דמשום הכי חייב באונסין לפי שכל הנאה שלו: ע"כ שייך לע"א מחניחין בובינה מליעה ודשמוחל בובינה חריפה. כלומר דבובינה מליעה היכה הנחת מוכר ולוהח ומש״ה כשאסר הנאת ישראל עליו לוקח ביתר ומוכר בפחות כי היכי דלא ליתהני וכשאסר הנאתו על ישראל לוקח בפחות ומוכר ביתר כי היכי דלא ליתהנו אינהו דבובינא מליעא כי מזבן ליה שוה בשוה תרוייהו מיתהנו. ונראה בעיני דגמרא ודאי כי מוקי מתני׳ בזבינא דרמי על אפיה א"ג בובינא חריפא מידע ידע דמתני׳ לית לה אוקימתא בהכי אלא

ם א ב מיי׳ פ״ז מהל׳ לאוין רמב טוש"ע י"ד סי

רכז סעיף א: ג מיי׳ פ״ב מהלי שלוחין הלכה ח סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן

קפו סעיף א: סמ ד מיי שם הלי ז סמג שם טור ש"ע שם סעיף ג: ע ה מיי שם טור ש"ע

: 55 ים. ז מיי' פ"ט מהלי נדרים הל' כב סמג לאויו רמב טוש"ע י"ד סי"

ריז סעיף מא: עב ז מיי׳ שם טוש״ע שם :סעיף מב

ח מיי' פ"ג מהל' מילה הל' ח טוי"ד

סימן רס: עד ט מייי שם הלי ט סמג עשין כח טוי"ד

פ"א שם הלי עה י מיי׳ ט סמג עשין כז טוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ב: סעיף ב: עו כ מייי שם פ"ג הלי ט :טוי"ד סימן רס סמג עשין כו טוש"ע טמנג עבין כי טוש בייד סימן רסו סעיף א: אד מ מייי שם פ״ג הלכה ח טוי״ד סי׳ רס:

תוספות

שנכרתו עליה י"ג כריתות. 65 וחשוב [מואמנה] (אמ) ברימי ביני וביניך עד ברימי אקים את ילחק וברחשים יו) יש י"ג בריחום: דהרא בהרצאת דמים בדם מ"מ מוקי ליה נמי בדם מילה כשנכנסים לברים נדאמרינן (כריתות דף ט.) במה נכנסו אבותינו לברית במילה ומבילה והרצחת הנה דם הברית אשר וגו':

פירוש הרא"ש

כמובת הנאה שאני נהנה. במה שמחזיהים לי מובה שהייתי רולה לכבדם: פמור מפני שהוא כנושא בגנבה ואבדה דהואיל ונהנה מהנה: ההוא ונהנה מהנה: ההוא ספסירא. סרסור מקבל החפץ בקצבה אם ימכור ביותר המותר שלו ואם לא ימלא קונים יחזיר החפץ לבעליו: מותר בערלי עובדי כוכבים. כגון ערכי מהול או גבעוני מהול: י"ג בריתות נכרתו עליה. מילה שנאמר נפרשת י"ג פעמים ברית: שהיא כדרשינן בפרק ר"ח דמילה (שבת קלח:) וביום ואפילו בשבת: שהיא דוחה את הנגעים. דרשינן ימול ואפילו במקום בהרת ואין כאן משום קולץ בהרתו שהוא בלאו דכתיב השמר בנגע הלרעת: מפני שנתעםק במלון. וקרוג למלרים היה ואין עוד סכנה: